ମେହସାନା ଜିଲ୍ଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ

ଲିମିଟେଡ୍. ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜାନୁଆରୀ 28, 2004

[ଏସ୍. ଏନ୍. ବାରିଆଭା ଏବଂ ଏଚ୍. କେ. ସେମା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949— ଧାରା 2, 5 ଏବଂ 6— ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961— ଧାରା 71 (1)— ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଧିନିୟମ— ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଉପରେ କଟକଣା ଲଗାଉଥିବା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ— ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ— କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନ, ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ଆଇନ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରେ— କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଅନୁମୋଦିତ ନିବେଶ ବାହାରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବା— ତାହାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବା— ବ୍ୟାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି କରୁଛି ଯେ ଏହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କାରବାର ଚଳାଇବାର ଅଧିକାରୀ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ, ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଓ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧାଭାସ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗତି ରହିଛି— ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି: ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହାର ଧାରା 71 କେବଳ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ପରି ଅନ୍ୟ ଆଇନର ପରିପୂରକ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଅବମାନନା କରେ ନାହିଁ, ତେଣୁ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ କିମ୍ବା ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ— ଅନ୍ୟ ଏକ ଆବେଦନରେ, ଧାରା 71 ଅନୁଯାୟୀ ନିବେଶ ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ, ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ହୋଇଥିବା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ, କାରଣ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରାଯିବା ପାଇଁ ତିଆରି ହୋଇଛି, ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ— ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ,1950— ଅନୁଚ୍ଛେଦ 254 ।

ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961-ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କାରବାର ଚଳାଉଥିଲା । ଏହା ଏକ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟ । 1961 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 (1) (a) ରୁ (f) ଅନୁଯାୟୀ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥାରେ ନିବେଶ କରିପାରିବ ଏବଂ ଖଣ୍ଡ (g) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାରା 71 (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବାହାରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949-କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା, ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 1949 ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ, ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 71 (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବାହାରେ ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ଲୋଡିଥିଲେ । ସରକାର ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ତେବେ, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ପୁଞ୍ଜିକୁ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ ଫଣ୍ଡରେ

ନିବେଶ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଧାରା **71**ର ଖଣ୍ଡ **(a)** ରୁ **(f)** ର ପରିସର ବାହାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା **71**ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଆଗତ ହୋଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ **1949** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **5** ଏବଂ **6**-କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର, କିନ୍ତୁ **1961** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **71**-ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମରେ ଥିବା ନିବେଶ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ଆକାରରେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କାରଣ ସ୍ୱାର୍ଥର ସଂଘର୍ଷ ହେତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟୀକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଛନ୍ତି ଯେ: **1.** ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟମାବଳୀ ଅଧିନିୟମ, **1949**ର ଧାରା **2, 5** ଏବଂ **6** ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, **1961**ର ଧାରା **71**କୁ ମିଳିତ ଭାବେ ପଢ଼ିଲେ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ କିମ୍ବା ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ **254 (2)** ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିଧାନ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏବଂ ଏହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ମିଳିସାରିଥିବାରୁ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଏହା ହିଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ ନାହିଁ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **71** ଅନୁଯାୟୀ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଟକଣା ରହିଛି, ଯାହାକୁ ଏଠାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଚଳିତ ବିଧାନ ଯଥା ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବିନା ଧାରା **71**ର ଖଣ୍ଡ **(a)** ରୁ **(f)** ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିବେଶ କରିବାକୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରି ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାରା **71**କୁ ବିଧାନ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଧାରା **71**, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ ପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନକୁ ଅବମାନନା କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ଏହା ସେଗୁଡ଼ିକର ପରିପୂରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । **1949** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **2** ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଚଳିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନର ବିରୋଧୀ ନଥିଲା, ବରଂ ଅନ୍ୟ ଆଇନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରିପୂରକ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେଉଥିଲା ।

ଏମ୍. କରୁଣାନିଧି ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, **[1979] 3** ଏସସିସି **431,** ମାମଲାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

2. ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ତିଆରି ହୋଇଥାଏ, ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଯେତେବେଳେ ବିଧାନ କୌଣସି ନିୟମ ପାଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ, ତାହା ସେହି ପଦ୍ଧତିରେ ହିଁ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହାର ବିପରୀତ, ଆଇନ ବିରୋଧୀ ହେବ । ଯଦି ବୈଧାନିକ ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ଜଣେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ନାଗରିକ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିବେ, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଓ

ପରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ । ତେଣୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3040/1998

16.4.80 ରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏସ୍. ସି. ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 8580/1997 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ଆସିଛି ।

ସହିତ

ସି.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 3041/1998

ଆର୍. ଏନ୍. ତ୍ରିବେଦୀ, ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର୍ ଜେନେରାଲ୍, କେ. ଜି. ୱାଖାରିଆ, ମହେନ୍ଦ୍ର ଆନନ୍ଦ, ଦୁଷ୍ୟନ୍ତ ଦାଭେ, ମହେଶ ଅଗ୍ରୱାଲ, ଋଷି ଅଗ୍ରୱାଲ, ମନୁ କ୍ରିଷ୍ଣନ, ଇ. ସି. ଅଗ୍ରୱାଲା, ବିବେକ ଯାଦବ, ରମେଶ ସିଂ, ସୁଶ୍ରୀ ଆରିନା ଗୁପ୍ତା, ସୁଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତିକା ୱାହି, ଏଚ୍. ଏସ୍. ପରିହାର ଏବଂ କୁଳଦୀପ ପରିହାର ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାମୂର୍ତ୍ତି ସେମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3040/1998

ଏହି ଆବେଦନ, 16.4.1998 ତାରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଟେ । ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ: -

ଆବେଦନକାରୀ-ସମିତି ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961 (ଏହା ପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ଅଧୀନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କାରବାର ଚଳାଉଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 (1) (a) ରୁ (f) ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହାର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବ । ଧାରା 71 (1) ର ଖଣ୍ଡ (g) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସଂସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71, ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକୁ ଫଏସଲା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଆମେ ଏହି ଧାରା ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରିବୁ । ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ବାହାରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ମାଗିଥିଲେ । ତେବେ ସରକାର ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ପାଣ୍ଠିକୁ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡରେ ନିବେଶ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ର ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ର ପରିସର ବାହାରେ ଥିଲା । ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71ର ଅଣ-ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ

ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାନଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେହି ବିଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡିକର ଉତ୍ତର ଦାଖଲ କରିନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ମାମଲା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ଯାହା ସହିତ ଆମେ ଏହି ଆବେଦନରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନାହୁଁ ।

ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ ନିର୍ବିବାଦରେ ଏକ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଟେ । ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949କୁ 1965ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 23 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା 1966 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରୁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ।ଉପରୋକ୍ତ ସଂଶୋଧନକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949ରେ ଭାଗ-V କୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ କେ. ଜି. ୱାଖାରିଆ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟମାବଳୀ ଅଧିନିୟମ, 1949 ର ଧାରା 5 (b) "ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ" କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଏବଂ "ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ଋଣ ଦେବା କିମ୍ବା ଜମା ଅର୍ଥର ନିବେଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମା ଗ୍ରହଣ କରିବା ।ସେ ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949ର ଧାରା 6ରେ ଉପଧାରା (1) (a), ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ସାମିଲ ରହିବେ । ତେଣୁ ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟାଙ୍କ, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 ଏବଂ 6 ରେ ଥିବା ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ହେବାର ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71ରେ ଥିବା ନିବେଶ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧାଭାସ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟମାବଳୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 (b) ଏବଂ 6 (1) (a) ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ । ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ତ୍ୱରିତ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ।

ଏହି ବିବାଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 (b) ଏବଂ 6 (1) (a) ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 କୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି ।-

"5. *ବ୍ୟାଖ୍ୟା*.-ଏହି ଅଧିନିୟମରେ, ଯଦି ବିଷୟ କିମ୍ବା ସନ୍ଦର୍ଭରେ କିଛି ବିରୋଧାଭାଷ ନଥାଏ, -

(a)..........

(b) "ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଋଣ ଦେବା କିମ୍ବା ନିବେଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥ ଜମା ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଦାବି ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ପରିଶୋଧଯୋଗ୍ୟ, ଏବଂ ଚେକ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଦ୍ୱାରା ଉଠାଣ;

"6.ବ୍ୟବସାୟର ରୂପ ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀମାନେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।- (1) ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ, ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଏକ କିମ୍ବା ଅଧିକ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରେ, ଯଥା:-

(a) ଋଣ ନେବା, ପାଣ୍ଠି ବୃଦ୍ଧି କରିବା କିମ୍ବା ଟଙ୍କା ନେବା; ପ୍ରତିଭୂତି ସହିତ କିମ୍ବା ବିନା, ଋଣ ଦେବା କିମ୍ବା ଅଗ୍ରିମ ଦେବା; ଟଙ୍କା ଉଠାଣ, ତିଆରି, ଗ୍ରହଣ କରିବା, ରିହାତି ପ୍ରଦାନ, କିଣିବା, ବିକ୍ରି କରିବା, ସଂଗ୍ରହ କରିବା,ଏବଂ ବିଲ୍ ବିନିମୟ କରିବା, ହୁଣ୍ଡି, ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପତ୍ର, କୁପନ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟ, ଋଣ କିମ୍ବା ରେଳ ରସିଦ, ଆଜ୍ଞାପତ୍ର, ଋଣସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର, ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର, ପାଉତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉପକରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଭୂତି ଯାହା ଅନ୍ତରଣୀୟ କିମ୍ବା ବିନିମୟ ଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ, ଋଣ ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର କରିବା ଏବଂ ଜାରି କରିବା, ଭ୍ରମଣକାରୀ ଚେକ ଏବଂ ପରିପତ୍ର ବିବରଣୀ, ସୁନା-ରୂପା କାରବାର ଏବଂ କିଣା ବିକା କରିବା,ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ ସହିତ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ବିନିମୟ, ଅଧିଗ୍ରହଣ, ଧାରଣ ଉପରେ ଭାରାର୍ପଣ, ଦାୟିତ୍ୱ ଜାରି କରିବା ଏବଂ ପାଣ୍ଠି, ଅଂଶଧନ, ଋଣସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର, ଋଣସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର ତହବିଲ, ବନ୍ଧପତ୍ର, ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା, ପ୍ରତିଭୂତି, ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ନିବେଶ; ବନ୍ଧପତ୍ର କିଣାବିକା, ପାଉତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର କିମ୍ବା ସଂଘଟକଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନ୍ୟକୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରତିଭୂତି, ଋଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରିମର ସମାଧାନ କରିବା; ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ବନ୍ଧପତ୍ର, ମୂଲ୍ୟମାନ ଜମାର ପାଉତି କିମ୍ବା ନିରାପଦ ଅଭିରକ୍ଷା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା; ନିରାପଦ ଜମା ଗୃହ ପ୍ରଦାନ କରିବା; ଟଙ୍କା ଏବଂ ପ୍ରତିଭୂତି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରେରଣ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

"71. ପାଣ୍ଠି ନିବେଶ ।- (1) ଏକ ସମିତି ଏହାର ପାଣ୍ଠିକୁ ନିବେଶ କିମ୍ବା ଜମା କରିପାରେ, -

(a) କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ,

(b) ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କରେ,

(c) ଡାକ ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ,

(d) ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାସ ଅଧିନିୟମ, 1882 (1992 ର II) ର ଧାରା 20 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପ୍ରତିଭୂତିରେ,

(e) ସୀମିତ ଦାୟିତ୍ୱ ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଂଶଧନ, କିମ୍ବା ପ୍ରତିଭୂତି ବନ୍ଧପତ୍ର, କିମ୍ବା ଋଣସ୍ୱୀକାର ପତ୍ରରେ; କିମ୍ବା

(f) କୌଣସି ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କରେ କିମ୍ବା ନିବନ୍ଧକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁମୋଦିତ କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀରେ, ନିବନ୍ଧକ ସମୟ ସମୟରେ ଲାଗୁ କରୁଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ,

(g) ନିୟମ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସାଧାରଣ କିମ୍ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଣାଳୀରେ ।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ ରାଯାଇଛି)

(2) ଉପଧାରା (1) ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ନିବନ୍ଧକ, ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ପରିଷଦର ଅନୁମୋଦନ ସହିତ, କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତିରେ କୌଣସି ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ଏକ ସମିତି କିମ୍ବା ସମିତିର ଏକ ବର୍ଗକୁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ, କିମ୍ବା ଏହିପରି ପାଣ୍ଠିର ବିନିଯୋଗ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିପାରିବେ ।

ଆମେ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2ର ଖଣ୍ଡ (7) ଏବଂ ଖଣ୍ଡ (19) କୁ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଧୃତ କରିପାରିବା ।

(7) "ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ" ର ଅର୍ଥ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1949 (1949 ର X) ର ଧାରା 5 ର ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (b) ରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଏକ ସମିତି;

(19) "ସମିତି" ଅର୍ଥ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ କିମ୍ବା ପଞ୍ଜୀକୃତ ବୋଲି ବିବେଚିତ ଏକ ସମବାୟ ସମିତି;"

ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1949ର ଧାରା 2କୁ ନିମ୍ନମତେ ପାଠ କରାଯାଏ:- "ଅନ୍ୟ ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗକୁ ନିଷେଧ କରାଯାଇନାହିଁ - ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ,1956 (1956 ର 1) ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଚଳିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନର ପରିପୂରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ, ଏବଂ ଏଥିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତିକ୍ରମକୁ ଛାଡିଦେଲେ, ଉକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନକୁ ଅବମାନନା କରିବ ନାହିଁ ।"

ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରୁ ଯେ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961 (ଗୁଜରାଟ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 1962 ର X), କୁ ଲାଗୁ କରାଯିବା ସମୟରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟରେ ସମବାୟ ସମିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନକୁ ଏକତ୍ର କରିବା ଏବଂ ସଂଶୋଧନ କରିବା ।ଏହି ସାରାଂଶକୁ ନିମ୍ନମତେ ପାଠ କରାଯାଏ: -

(1) ଅନୁସୂଚୀ VII ର ତାଲିକା II ର ପ୍ରବେଶ 32 ରେ ଆସୁଥିବା ଅଧିନିୟମର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂହିତା, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 254 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିକୂଳ ନୁହେଁ ।

(2) ସମବାୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

(3) ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଂକଳ୍ପକୁ ବେଆଇନ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

1962 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 1 ତାରିଖରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ *ଏମ୍. କରୁଣାନିଧି ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ,* [1979] 3 ଏସିସି 431 ମାମଲାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧାଭାଷ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗତିର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତି ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପାଳନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ:

"(1) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅସଙ୍ଗତି ରହିଛି;

(2) ଏପରି ଏକ ଅସଙ୍ଗତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଅଟେ; ଏବଂ

(3) ଦୁଇଟି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅସଙ୍ଗତି ଏପରି ପ୍ରକୃତିର ଯେ ଦୁଇଟି ଅଧିନିୟମକୁ ପରସ୍ପର ସହିତ ସିଧାସଳଖ ସଂଘର୍ଷକୁ ଆଣିଥାଏ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପହଞ୍ଚିଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ଅନ୍ୟଟିକୁ ଅବମାନନା ନକରି ଗୋଟିଏକୁ ପାଳନ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ ।

ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2, 5, 6 ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ର ମିଳିତ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 କୌଣସି ଆଇନର ଅବମାନନା କରେ ନାହିଁ, ବରଂ ତାହା ସହିତ ପରିପୂରକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 254 (2) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିଧାନ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏବଂ ଏହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମ୍ମତି ମିଳିସାରିଥିବାରୁ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଏହା ହିଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ ନାହିଁ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ଅନୁଯାୟୀ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଟକଣା ରହିଛି, ଯାହାକୁ ଏଠାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଚଳିତ ବିଧାନ ଯଥା ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟମାବଳୀ ଅଧିନିୟମକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରି ବିନା ଧାରା 71ର ଖଣ୍ଡ (a) ରୁ (f) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିବେଶ କରିବାକୁ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରି ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାରା 71କୁ ବିଧାନ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା କିମ୍ବା ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଏହି ଦୁଇଟି ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନକୁ ଅବମାନନା ନକରି, ଏହା ସହିତ ପରିପୂରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଲୋଡା ଯାଇଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଚଳିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନର ବିରୋଧୀ ନଥିଲା, ବରଂ ଅନ୍ୟ ଆଇନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରିପୂରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ।

ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2, 5 ଏବଂ 6 ଏବଂ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ର ମିଳିତ ପଠନ, ଆମ ମତରେ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ କିମ୍ବା ଅସଙ୍ଗତି ନାହିଁ ଯାହା *ଏମ୍. କରୁଣାନିଧିଙ୍କ* ମାମଲାରେ (ଉପରୋକ୍ତ) ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରୀକ୍ଷଣକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଭିତ୍ତିହୀନ ଅଟେ । ଏହି ଆବେଦନଟି ଯୋଗ୍ୟତା ବିହୀନ ଅଟେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3041/1998

17.4.1998 ତାରିଖରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏସ. ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 5473/1997 (ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା) ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା: -

ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ, 1961 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ଏହା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି ଯେ, ମେହସାନା ଜିଲ୍ଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ର ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ, ଧାରା 71 ର (a) ରୁ (f) ମଧ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରେ ବହୁ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରିଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ମେହସାନା ଜିଲ୍ଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ହରାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହି ମାମଲା ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସମବାୟ ସମିତିର ନିବନ୍ଧକ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ନିବନ୍ଧକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା, ମେହସାନା ଜିଲ୍ଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଲଂଘନ କରିଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଦାତା/ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ଯେ ମେହସାନା ଜିଲ୍ଲା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ବିନା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 71 (a) ରୁ (f) ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିଣ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ନ ଆସୁଥିବା ଚାରୋଟି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ୨5 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଥିଲା ।

ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ର ଆନନ୍ଦ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ଭାବରେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, କାରଣ ସ୍ୱାର୍ଥର ସଂଘର୍ଷ କାରଣରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ଏହି ଆବେଦନକୁ ଆଗତ କରିନଥିଲେ । ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ ଆମକୁ କୌଣସି ଦୃଢ଼ତା ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରିକରି ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଗୁଜରାଟ ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 4 ଏବଂ 5 କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ଆମେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦେଖୁନାହୁଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀଗୁଡିକ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ବିଧାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ, ସେତେବେଳେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରାରେ ହିଁ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହାର ବିପରୀତ, ଆଇନ ବିରୋଧୀ ହେବ । ଯଦି ବୈଧାନିକ ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ଜଣେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ନାଗରିକ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିବେ, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଓ ପରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପରମ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଜାରି କରିବାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲେ, ଯାହାକୁ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଦୁଇଟି ଆବେଦନ ଯୋଗ୍ୟତା ବିହୀନ ହୋଇଥିବାରୁ ଖାରଜ କରାଗଲା । ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନିଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି ।

ଏନ୍. ଜେ. ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ଶ୍ରୀ ଜଟାଧାରୀ ସେଠୀ

ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ), ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।